

TARIMIN TEŞVİKİ VE ÇİFTÇİNİN DESTEKLENMESİ, 193 SAYILI GE- LİR VERGİSİ KANUNU VE 5422 SA- YILI KURUMLAR VERGİSİ KANU- NUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No : 3380

Kabul Tarihi : 12.6.1987

(24.6.1987 gün ve 19497 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

**GEREKÇESİ
KANUN TASARISI
VE KOMİSYON
RAPORLARI**

Millet Meclisi S. Sayısı : 578

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TARIMIN TEŞVİKİ VE ÇİFTÇİNİN DESTEKLENMESİ, 5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNU VE 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI VE PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU RAPORU

*T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Küdürliüğü
Sayı: K. K. Gn. Md. 18/101-2099*

17.5.1987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 14.5.1987 tarihinde kararlaştırılan "Tarımın Teşviki ve Çiftçinin Desteklenmesi, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Turgut ÖZAL
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Gelişen ekonomik şartlara paralel olarak vergi kanunlarında ve diğer mevzuatta bazı düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu tasan ile çiftçiyi desteklemek amacıyla çiftçilerden tevkif suretiyle tahsil edilen gelir vergisinin belli bir oranında T. C. Ziraat Bankasına kaynak aktarılması sağlanmakta, ayrıca Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında aşağıdaki düzenlemeler yapılmaktadır.

1. Küçük çiftçi muaflığı ile ilgili olarak Gelir Vergisi Kanununda yer alan 500 000 liralık satış ölçüsü 10 000 000 liraya yükseltilmektedir.

2. Yurt dışından ithal edilen makine ve tesislerin yenilerinin çok pahalı olması ve teminin deki güçlükler nedeniyle bunların, kullanılmış halde ithal edilmeleri durumunda da yatırım indirimi istisnasından yararlandırılmaları sağlanmaktadır.

3. Tam mükelleflerin yurt dışı faaliyetlerinden doğan zararlarının, Türkiye'deki Gelirlerin den mahsubu veya indirimi belli esaslara bağlanmaktadır.

4. Yatırım yapan İktisadî Kamu Müesseselerinin de 3'üncü olduğu yatırımlar nedeniyle yatırım indirimi istisnasından yararlandırılmaları hususunda düzenleme yapılmaktadır.

5. "Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklıkları"nın ve "Menkul Kıymet Yatırım Fonları"nın kurulup gelişmesi, dolayısıyla sermaye piyasasının canlanmasını sağlamak amacıyla, "Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklıkları"nın ve "Menkul Kıymet Yatırım Fonları"nın portföy işletmeciliğinden doğan kazançlarının en çok beş yıl süreyle sıfır "O" nisbetinde vergilendirilmesi hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 — 5. — Tarımın Teşviki ve Çiftçinin Desteklenmesi, 193 sayılı Gelir vergisi Kanunu ile ilgilidir.

MADDE 6. — Bu madde ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 3239 sayılı Kanunun 74 üncü maddesiyle değişen 8 inci maddesinin 9 numaralı bendinde değişiklik yapılmıştır.

Vergi kanunlarında yapılan son düzenlemelerle iktisadî kamu müesseseleri sermaye şirketleriyle aynı oranda vergi yüküne muhatap tutulmuşlardır. Ancak, sermaye şirketleri yatırım indiriminden yararlanırken, iktisadî kamu müesseselerinin bu indirimden yararlanamamaları rekabet eşitliğini bozmaktadır. Yapılan düzenleme ile iktisadî kamu müesseseleri yatırım indiriminden yararlandırılmakta ve böylece eşitsizlik giderilmektedir.

MADDE 7. — Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin 7 numaralı bendinin sonuna gelmek üzere bazı hükümler eklenmektedir.

Bilindiği gibi, tam mükellef kurumlar gerek yurt içinde gereken yurt dışında elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilmektedir. Bu güne kadar mükellefler, yurt dışı faaliyetlerinden elde ettikleri gelirlerini Türkiye'de yıllık beyanname ile beyan etmekte ve bu gelirler üzerinden hesaplanan verginin yurt dışında ödemiş olduktan vergilerden fazla olması halinde, aradaki vergi farkını Türkiye'de bağlı bulundukları vergi dairesine ödemektedirler.

Öte yandan, tam mükelleflerin yurt dışı faaliyetlerinin zararlı olması halinde de bu zararları Türkiye'de elde etmiş oldukları kurum kazancından indirmeleri mümkün bulunmaktadır.

Türkiye'nin son yıllarda dışa açılması sonucu Türk teşebbüslerinin yurt dışı faaliyetleri artmış bulunmaktadır. Yurt dışında faaliyet gösteren ve tam mükellefiyet esasında vergilendirilen kurumların yurt dışı faaliyet sonuçlarının beyannamelerine gerçek tutarları üzerinden intikal ettirilip, ettirümediğinin kontrolü amacıyla mükelleflerden faaliyet sonuçları ile ilgili olarak bazı belgelerin ibrazı istenilmektedir.

Zararların kurum kazancından indirilmesi ile ilgili olarak maddeye eklenen hükme göre kurumların, faaliyette bulunduktan ülke kanunlarına göre saptanan vergi matrahlarının her yıl o ülke mevzuatına göre denetim yetkisi verilen kuruluşlarına incelettirip rapora bağlatmaları ve bu raporların tercüme edilmiş örneğini Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibraz etmeleri gerekmektedir.

Ancak söz konusu denetim kuruluşlarınca hazırlanacak rapor ekinde yer alacak vergi beyanlarının bilanço ve kâr - zarar cetvellerinin o ülkedeki yetkili makamlarca onaylanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, faaliyette bulunulan ülkede denetim yetkisini haiz bir kuruluşun olmaması halinde, her yıla ait vergi beyannamesi ve eki bilanço, kâr-zarar cetvelinin o ülkenin yetkili makamlarından alınacak birer örneğinin, mahallindeki Türk elçilik ve konsoloslukları, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan ülkenin aynı seviyedeki temsilcilerine onaylatılarak, asanın ve tercüme edilmiş bir örneğinin ilgili vergi dairesine ibrazı gerekli görülmektedir.

Türkiye'de gider yazıların yurt dışı zararının, ilgili ülkede de mahsup edilmesi veya gider yazılması halinde, zarar mahsubunu takip eden yıllarda, ilgili ülke kanunlarına göre tutulan defter ve belgelere göre tesbit edilerek, Türkiye'de beyan edilecek yurt dışı kazanç, indirimden veya mahsuptan önceki tutan ile beyannameye yer alacaktır.

Ayrıca, kurumlarca gider yazılacak zararlara ilişkin usul ve esaslarının belirlenmesi konusunda Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki verilmektedir.

MADDE 8. — Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerle ilgili.

MADDE 9. — Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanunununa bir geçici madde eklenmektedir.

Eklenen geçici madde ile kanunun yürürlük tarihinden 1991 yılı sonuna kadar yurt dışı faaliyetlerinden doğan zararların yurt içi kazançlarından indirecek kurumların geçmiş beş yıllık faaliyet sonuçlarının kontrolü amacıyla, geçmiş beş yıllık faaliyet sonuçlarını Kurumlar Vergisi Kanunun 14 üncü maddesinin bu Kanunla değişik 7 numaralı bendinde yer alan esaslara göre tevsik etmeleri şartı getirilmektedir.

GEÇİCİ MADDE — Bu madde ile Kanunun yürürlüğe girdiği yıl içinde Genel Bütçede ödenek tertibine imkân sağlanmıştır.

MADDE 10. — Yürürlük maddesidir.

MADDE 11. — Yürütme maddesidir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU RAPORU

*Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No.: 1/852
Karar No.: 70*

20.5.1987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanıp, 17.5.1987 tarihinde Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 18.5.1987 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "Tarımın Teşviki ve Çiftçinin Desteklenmesi, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 20.5.1987 tarihinde yaptığı 108 inci birleşimde Hükümet temsilcilerinin de katılmasıyla incelendi ve görüşüldü.

Tasan ile, tarımın teşviki ve çiftçinin desteklenmesi amacıyla, çiftçilerden o yıl için tevkif yoluyla alınacağı tahmin olunan gelir vergisi toplamının % 60'ını aşmamak üzere genel bütçede bir ödenek tertip edileceği bu ödeneğin T. C. Ziraat Bankasına aktarılacağı ve kullanımı ile ilgili usul ve esasların Bakanlar Kurulunca belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinde yer alan küçük çiftçi muafılığından yararlanabilmek için ziraî mahsullerin bir takvim yılı içindeki satış bedeli tutan günün ekonomik şartlarına uygun hale getirilmek amacıyla mevcut limit 10 milyon liraya yükseltilmiş; Ek 3 üncü maddesinde öngörülen değişikliklerle, yatırım indiriminin kapsamı genişletilerek, yurt dışında kullanılmış olsa dahi Devlet Planlama Teşkilatınca uygun görülen makine ve tesislerin de ithali halinde yatırım indiriminden yararlandırılmaları sağlanmış; zararların kârlara takas ve mahsubunu düzenleyen 88 inci maddeye, tam mükelleflerin yurt dışı faaliyetlerinden doğan zararlarının Türkiye'deki gelirlerinden mahsubu veya indiriminin esaslarını düzenleyen dört yeni fıkra eklenmiştir.

Diğer taraftan, 5422 sayılı Kurumlar Vergi Kanununun muafıktan düzenleyen 7 nci maddesine, günlük gazetelerin yayınlanmadığı dinî bayramlarda, günlük gazete yayım ve satış faaliyetlerinde bulunan Gazeteciler Cemiyetlerine ait müesseselerin bu kazançlarını vergiden muaf tutan yeni bir bend ilave edilmiş; iktisadî nitelikli yatırımları yapan kamu müesseselerinin de yapmış oldukları yatırımları nedeniyle yatırımları indirimi istisnasından yararlandırılmaları hususu, istisnalar düzenleyen 8 inci maddenin 9 uncu bendi kapsamına alınmış; ayrıca, "Menkul Kıymetler

Yatırım Ortaklıkları" ve "Menkul Kıymetler Yatırım Fonları"nın portföy işletmeciliğinden doğan kazançları Kurumlar Vergisinden müstesna iken Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi uyarınca vergi tevkifatına tabi tutulması, bu müesseselerin gelişmesi ve sermaye piyasasının canlanması açısından engel oluşturulduğundan gerektiğinde bu oranı (0)'a kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.

Yukarıda özet olarak belirlenmeye çalışılan hususları kapsayan tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının Çerçeve 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasının sonundaki "... edilemeyecektir" sözcüğü "... edilmez.", Çerçeve 7 nci maddesinin 3 üncü paragrafının sonundaki "... indirilmeyecektir" kelimesi "... indirilmez." 9 uncu maddesine bağlı Geçici 16 ncı maddesindeki "... indirilecek..." sözcüğü "... indirecek..." şeklinde redaksiyona tabi tutularak, Çerçeve 1, 2, 3, 5, 6 ve 8 inci maddeleri ile Geçici Madde ve yürürlük ile yürütmeye ilişkin 10 ve 11 inci maddeleri aynen, Tasarı başlığı, içerdiği kanunlardaki değişiklik sırasına göre "Tarımın Teşviki ve Çiftçinin Desteklenmesi, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan

Başkanvekili

Sözcü

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TARIMIN TEŞVİK VE ÇİFTÇİNİN DESTEKLENMESİ, 5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNU VE 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1 — 4. — Kurumlar Vergisi ile ilgili olmayan maddelerdir.

MADDE 5. — 3.6.1949 tarih ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı Kanunla değişik 7 inci maddesine aşağıdaki 22 numaralı bent hükmü eklenmiştir.

"22. Diğer günlük gazetelerin yayınlanmadığı dinî bayramlarda münhasıran günlük gazete yayım ve satışı faaliyetlerinde bulunan Gazeteciler cemiyetlerine ait bu müesseseler.

Bu müesseselerin söz konusu faaliyetlerinden elde ettiği kazançlar Gelir Vergisi Kanununa göre tevkifata tabi tutulmaz".

MADDE 6. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 3239 sayılı Kanunun 74 üncü maddesiyle değişen 8 inci maddesinin 9 numaralı bendinin birinci paragrafı, parantez içi hükmü aynen kalmak üzere aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Dar mükellefiyete tabi kurumlar dahil, sermaye şirketleri, iktisadî kamu müesseseleri ile kooperatiflerin ve iş ortaklarının yatırım indirimden yararlanan kazançları".

MADDE 7. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin 2573 sayılı Kanunla değişik 7 numaralı bendinin sonuna gelmek üzere aşağıdaki hükümler eklenmiştir.

"Tam mükellefiyette yurt dışı faaliyetlerinden doğan *zararlar*, faaliyette bulunulan ülkenin vergi kanunlarına göre beyan edilen vergi matrahlarının (zarar dahil) her yıl o ülke mevzuatına göre denetim yetkisi verilen kuruluşlarca rapora bağlanması ve bu raporun aslı ile tercüme edilmiş bir örneğinin Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibrazı halinde gider olarak indirilebilecektir. Denetim kuruluşlarınca hazırlanacak raporun ekinde yer alan vergi beyanlarının, bilanço ve kâr-zarar cetvellerinin o ülkedeki yetkili malî makamlarca onaylanması zorunludur. Faaliyette bulunulan ülkede denetim kuruluşu olmaması halinde, her yıla ait vergi beyannamesinin, o ülke yetkili makamlarından alınan birer örneğinin mahallindeki Türk elçilik ve konsoloslukları, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan ülkenin aynı mahiyetteki temsilcilerine onaylatılarak, aslının ve tercüme edilmiş bir örneğinin ilgili vergi dairesine ibrazı yeterlidir.

Türkiye'de gider yazılan yurt dışı zararın, ilgili ülkede de mahsup edilmesi ve gider yazılması halinde, Türkiye'deki beyannameye dahil edilecek yurt dışı kazanç, mahsup veya gider yazılmadan önceki tutar olacaktır.

Türkiye'de Kurumlar Vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili yurt dışı zararlar, yurt içindeki kazançlardan indirilmeyecektir.

Bu bendin uygulamasıyla ilgili usul ve esasları belirlemeye Maliye ve Gümrük bakanlığı yetkilidir."

MADDE 8. — Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerle ilgilidir.

MADDE 9. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 16 ncı madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 16. — 1991 yılı sonuna kadar yurt dışı faaliyet zararlarını yurt içi kurum kazancından indirilecek mükellefler geçmiş beş yıllık faaliyet sonuçlarını, Kurumlar Vergisi Kanununun bu kanunla değişik 14 üncü maddesinin 7 numaralı bendindeki esaslara göre tevsik etmek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanunun birinci maddesindeki amaçlara uygun olarak 1987 yılında bütçede yeniden açılacak tertibe ödenek kaydetmeye ve bununla ilgili diğer işlemleri yapmaya Maliye ve Gümrük Bakam yetkilidir.

MADDE 10 — Bu kanun 1.1.1987 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11 — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
Turgut ÖZAL

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TARIMIN TEŞVİKİ VE ÇİFTÇİNİN DESTEKLENMESİ, 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU VE 5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1 — 4. — Kurumlar Vergisi ile ilgili olmayan maddelerdir.

MADDE 5 — 6. — Tasarının 5-6 ncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin 2573 sayılı Kanunla değişik 7 numaralı bendinin sonuna gelmek üzere aşağıdaki hükümler eklenmiştir.

"Tam mükellefiyette yurt dışı faaliyetlerden doğan zararlar, faaliyette bulunan ülkenin vergi kanunlarına göre beyan edilen vergi matrahlarının (zarar dahil) her yıl o ülke mevzuatına göre denetim yetkisi veren kuruluşlarca rapora bağlanması ve bu raporun asıl ile tercüme edilmiş bir örneğinin Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibrazı halinde gider olarak indirilebilecektir. Denetim kuruluşlarınca hazırlanacak raporun ekinde yer alan vergi beyanlarının, bilanço ve kâr-zarar cetvellerinin o ülkedeki yetkili mali makamlarca onaylanması zorunludur.

Faaliyette bulunan ülkede denetim kuruluşu olmaması halinde, her yıla ait vergi beyannamesinin, o ülkede yetkili makamlardan alınan birer örneğinin mahallindeki Türk elçilik ve konsoloslukları, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan ülkenin aynı mahiyetteki temsilcilerine onaylatılarak, aslının ve tercüme edilmiş bir örneğinin ilgili vergi dairesine ibrazı yeterlidir.

Türkiye'de gider yazılan yurt dışı zararın ilgili ülkede de mahsup edilmesi ve gider yazılması halinde, Türkiye'deki beyannameye dahil edilecek yurt dışı kazanç, mahsup veya gider yazılmadan önceki tutar olacaktır.

Türkiye'de Kurumlar Vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili yurt dışı zararlar, yurt içindeki kazançlardan indirilmez."Bu bendin uygulamasıyla ilgili usul ve esasları belirlemeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir."

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi kanununa aşağıdaki geçici 16 ncı madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 16. — 1991 yılı sonuna kadar yurtdışı faaliyet zararlarını yurt içi kurum kazancından indirilecek mükellefler geçmiş beş ydhd faaliyet sonuçlarını, Kurumlar Vergisi Kanununun bu kanunla değişik 14 üncü maddesinin 7 numaralı bendindeki esaslara göre tevsik etmek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE — Tasarının geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10 — 11. — Tasarının 10-11 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.